

KORT NYT

UDLAND

Schulz anser Trump for uberegnelig

Formanden for de tyske socialdemokrater langer ud efter Donald Trump i en tale til partimedlemmer.

“Vi kan ikke være afhængige af en uberegnelig præsident som Donald Trump,” siger Martin Schulz på en partikonference i Dortmund.

Kommentaren er med direkte reference til rivalen Angela Merkel, som for nylig efter et G7-topmøde i Italien sagde, at Tyskland ikke på samme måde som tidligere kan være afhængig af andre lande – herunder USA.

SPD-formanden mener, at det skal udtrykkes mere klart, end forbundskansleren gjorde.

Ritzau

Eurozonen: PMI falder mere end ventet

PMI-barometeret over indkøbschefernes tillid i euroområdet faldt mere end ventet i juni. Det samlede PMI-indeks for eurozonen landede således på 55,7 mod 56,8 måneden før. Der var ifølge Bloomberg News ventet en indekssværdi på 56,6 blandt økonomerne.

Ritzau Finans

Arkivfoto: Shu Zhang/Scanpix

Kalanick kendte til tyveri fra Google

Retssagen mellem Google og Uber er blusset op, efter at det kom frem, at Ubers tidligere administrerende direktør, Travis Kalanick, angiveligt kendte til de stjålne filer fra Google, som en ingeniør havde taget for at blive klogere på teknologien bag Googles selvkørende biler. Det skriver The Wall Street Journal.

Ubers advokat forklarer, at Travis Kalanick først stiftede bekendtskab med filerne fra Google i marts 2016, hvorefter han instruerede ingeniøren Anthony Levandowski, der tidligere har været ansat hos Google, om at skille sig af med dokumenterne. Da Levandowski forsikrede Uber om, at han havde destrueret bevismaterialet, købte Uber hans startup for 680 mio. dollar i august 2016.

Ritzau Finans

Amerikaner sigtet for spionage

En tidligere ansat i det amerikanske udenrigsministerium og i forsvarsindustrien mistænkes for at have solgt fortrolige militærdokumenter til en kinesisk agent på rejser til Shanghai i marts og april.

Det oplyser det amerikanske justitsministerium. Den 60-årige Kevin Mallory risikerer ifølge nyhedsbureauet Reuters at få en fængselsdom på livstid, hvis han findes skyldig. Mallory blev torsdag pågrebet og varetægtsfængslet. Han er sigtet for at have forsynet repræsentanter for en fremmed regering med informationer om det nationale forsvar og for at have afgivet falsk forklaring til efterforskere fra forbundspolitiet, FBI, skriver The Washington Post.

Ritzau

Macron vil holde tale på Versailles

Den franske præsident har en plan om at samle begge huse af parlamentet til en tale på slottet Versailles, afslørede talsmand Christophe Castaner til tv-kanalen LCI søndag. Emmanuel Macron vil tale til medlemmer af både Nationalforsamlingen og Senatet.

Talsmanden vil hverken bekræfte eller afkræfte, at det bliver 3. juli, som der spekuleres i. Macron vandt en overvældende sejr ved valget til Nationalforsamlingen 18. juni.

Ritzau/Reuters

Dong i benhårdt

Energiselskabet har fået mere blod på tanden i Tyskland. Forbundsvalgget i september skal bruges til at presse på for flere vindparker kaster

Af Uffe Hansen, Berlin

Dong Energy går nu direkte ind i den tyske forbundsvalgkamp for at styrke muligheden for at bygge flere havvindparker på et af Europas vigtigste markeder for energiselskabet.

Det sker mandag, hvor en ellers traditionel indvielse af nye vindparker trækkes ind i den politiske arena med håbet om at skabe øget opmærksomhed om, hvor langt havvind er kommet som en driftssikker og uventet billig energiproduktion.

“Vi afholder indvielsen af vindparkerne Godewind 1 og 2 i Berlin, fordi vi ved, at det er i den tyske hovedstad, beslutningerne træffes om fremtidsmulighederne for havvind,” fortæller Dongs strategichef i Tyskland, Martin Neubert.

“Vi kunne også have afviklet det i Norddeich (Dongs hovedkvarter for Nordsøen, red.) eller i Hamborg. Men vi er i et tysk valgår, og det er et afgørende øjeblik for tysk havvind,” mener han.

Ambassade er scenen

Den danske ambassade i Berlin lægger hus til åbningsceremonien, hvor også regionale politikere deltager.

Dong skjuler ikke, at man er sulten efter mere i Tyskland.

Appetitten blev skærpet for få uger siden, hvor Dong vandt retten til at bygge flere vindparker i den første regulære budkrig om tyske energiprojekter.

Et bud, hvor en projektoperator for første gang var klar til at stå for milliardinvesteringen uden et sikkerhedsnet i form af et fast gebyr pr. leveret megawatt, hvilket ellers er normalen som en ekstra finansieringskilde til vedvarende energi. Men Dong me-

“Vi er i et tysk valgår, og det er et afgørende øjeblik for tysk havvind”

Martin Neubert, strategichef i Tyskland, Dong Energy

ner sig nu i stand til at levere på rene markedsvilkår på lige vilkår med eksempelvis kul- og a-kraft.

Industri er klar

Det fjerner en vigtig sten for vindenergien til søs, mener Dong, der også ser havvind som mere stabil og forudsigelig end solenergi eller vindmøller på land. Derfor vil Dong have den tyske regering til at hæve

FAKTA | Den tyske energipolitik

- Energiewende er Tysklands strategi for at nå klimamål om at fjerne 80-95 pct. af CO₂-udledning i 2050 (ift. 1990). Energipolitikken kan blive tema i valgkampen.
- Konkret lukkes det sidste a-kraftværk i 2022, mens kulskraft ventes afviklet i 2050.
- Energiproduktion erstattes af vind, sol, biomasse, jordvarme og vandkraft. Havvind er afgørende
- For at fremme processen har Tyskland i 2017 indført åbne udbudsrunder om energiprojekter.

uha

Vindbranche: Budkrige kan

Af Uffe Hansen, Kiel

Dong har sat nye standarder i udbudsrunder om offshore-vindparker ved at være klar til at levere el uden garanti for mindstepriser.

Men udbudsrunderne skaber en frygt i den tyske energibranche.

Vindmølleorganisationen BWE pointerer, at budkrigen åbner en risiko for, at projekter fra budkrige aldrig kommer på benene.

Ifølge BWE kan vinderen lade være med at gå videre, hvis markedspriserne for vind-

“Vi vil være mere sikre på, at projekterne bliver realiseret, end vi er nu”

Marcus Hrach, adm. direktør, vindorganisationen, BWE

energi er ugunstige. De vil lide et tab, men det vil ikke være afgørende for større bydere, vurderer BWE's adm. direktør i delstaten Slesvig-Holsten, Marcus Hrach.

“Vi har ikke noget imod, at

Dong byder og vinder udbudsrunder, men vi vil være mere sikre på, at projekterne bliver realiseret.

Budrunderne giver generelt mulighed for, at det ikke sker,” siger han.

Tabt kapacitet

I forhold til Dongs sejr i udbudsrunder erklærer Marcus Hrach sig dog rimeligt fortrøstningsfuld, idet Dong i forvejen har vindparker i det område, hvor de nye parker skal bygges, og derfor har hele det tekniske setup på plads.

Hvis projekterne ikke gøres færdig, er de udbudte mega-

250

pct. producerer Slesvig-Holsten af sit eget elforbrug fra vind og sol

watt ifølge BWE-direktøren tabt.

Andre projektledere får ikke adgang til den ledige kapacitet. Og det vil gøre det endnu vanskeligere at indfri de overordnede ambitioner i energi-

sats på tysk havvind

ambitionerne og fjerne loftet over udbygningsplanerne for vindenergi. Målet er i dag 15 gigawatt indstalleret i 2030.

“Jeg håber at en ny regering vil øge det til mindst 25 gigawatt, så Tyskland kan indfri sine langsigtede klimamålsætninger. Industrien har bevist, at den kan levere mere end tidligere forventet på en driftsøkonomisk forsvarlig måde,” siger Martin Neubert.

Opfordringen fra Dong bider ikke umiddelbart på de tyske myndigheder. Departementchef i det tyske erhvervs- og energiministerium, **Reiner Baake**, er ikke overrasket over Dongs udmelding. Han sidder med hele den tyske energipolitik, Energiewende, og henviser til, at det ikke er første gang, den del af branchen vil sælge mere, end de gør i dag. “Men det handler om, at vi må

25

megawatt vil Dong gerne hæve de tyske ambitioner til fra de nuværende 15 megawatt

synkronisere udviklingen med opbygningen af vores netværk, og der er vi bagefter flere steder,” erkender Reiner Baake.

Netværk mangler

Tysklands problem er, at langt hovedparten af energi fra vedvarende kilder som vind og sol produceres i de nordtyske flade delstater, mens en stor del af industrivirksomhederne er i syd, og elkablerne er ikke plads endnu. Det trækker ud på grund af mange lokale hensyn.

Den stigende elproduktion i Nordtyskland har hængt tæt sammen med den tyske energilovgivning, der har givet alle borgere ret til at sælge egenproduceret strøm til en mindstepris. Det såkaldte “bürgerenergie” har medvirket til, at målsætningen om, at 35 pct. af al strøm skal produceres fra vedvarende kilder i 2020, kun er et par procentpoint fra målet. Alene delstaten Slesvig-Holsten producerer i dag 250 pct. af områdets eget elforbrug fra vind- og solenergi.

Den danske vindbranche er på mange måder en del af den udvikling, forklarer direktør i brancheorganisationen **Renewable Energy Hamburg, Jan Rispens**.

“Den danske vindindustri gør det godt i Tyskland, **Vestas** er en af dem, men også **Siemens**, der producerer vindmøller i Danmark, er med fremme,” forklarer han.

Dongs to nye vindparker kan levere strøm til 600.000 husholdninger. Dong ejer 50 pct. efter frasalg til tyske forsikringselskaber og danske pensionskasser.

Martin Neubert, strategichef i Tyskland for Dong Energy, ser afgørende muligheder på det tyske marked.

Arkivfoto: Esben Salling

Analyse

Uffe Hansen, korrespondent Tyskland

Fra nazibunker til energisymbol

Englænderne opgav i 1947 at sprænge den i luften af frygt for at lægge hele nabolaget i ruiner. Siden skulle der gå mere end 60 år, før det ti etager høje kombinerede forsvarsværk og beskyttelsesbunker atter tjener et formål.

I dag huser bygningen et eksempel på den tyske energiomstilling, der i 2050 skal fjerne 80-95 pct. af det tyske CO₂-udslip. Bag væggene er placeret en isoleret vandbeholder med plads til 20 millioner liter vand, der bl.a. opvarmes fra solpaneler på bunkerens ydersiderne. Vandet forsyner omkring 1000 husholdninger med varme og fremvises gerne af byens energiselskab, **Hamburg Energie**.

Bunkeren i Hamburg er et godt eksempel på både problem og løsning

Børsen var selv på besøg i sidste uge, hvor det tyske udenrigsministerium havde inviteret en gruppe journalister og energieksperter rundt i Nordtyskland for en status på det tyske “Energiewende,” hvor vedvarende energi skal erstatte kul- og atomkraft.

Bunkeren i Hamburg er et godt eksempel på både problem og løsning. Mens elproduktionen er på rette spor, går det nemlig tungere på varmeområdet.

Det skyldes blandt andet, at byer og delstater selv må gå forrest, efter at den klassiske energiforsyning inklusive netværk blev privatiseret i 1990'erne.

Og nu rækker det politiske pres ikke til at få de fire dominerende selskaber, **Vattenfall, E.on, Rwe** og **Enbw** til at investere hurtigt nok til at nå de overordnede klimamål.

Derfor begynder byer at genopbygge deres egne energiselskaber baseret på vedvarende energi.

Mange i branchen håber nu på, at forbundsvalget i september vil styrke Energiewende og Tysklands overgang til vedvarende energi. **Dongs** initiativ mandag er et forsøg på at få omstillingen højere på den politiske agenda. I 2022 lukkes efter planen det sidste a-kraftværk, og frem mod 2050 afvikles kulkraften.

Og skulle du komme til Hamburg, kan et besøg i energibunkeren anbefales. Der er café på toppen og i øvrigt en enestående udsigt over byen.

ramme parker Ekspert: Varmemarked slår vind

politikken, hvor vedvarende energi skal erstatte atom- og kulkraft i henholdsvis 2022 og 2050.

Når ikke klimamål

I forvejen er ambitionerne for lave, mener BWE.

“Vi er grundlæggende i den situation, at vi bliver nødt til at hæve loftet for at nå regeringens mål. Der er brug for 4400 megawatt om året i forhold til den tyske regerings mål og 6000 megawatt for at nå målene i klimaaftalen i Paris,” siger Marcus Hrach.

I øjeblikket bygges der årligt omkring 2800 megawatt.

Slesvig-Holstens elproduktion fra vindmøller til lands og til vands samt solcellleanlæg har gjort den nordtyske delstat til hele Tysklands primære leverandør af grøn energi.

Delstaten er begunstiget af at være meget flad med relativt meget vind året rundt.

Delstaten producerer i dag 250 pct. af indbyggernes eget forbrug, målet er 300 pct.

Den overskydende produktion eksporteres til det øvrige Tyskland og til bl.a. Danmark.

Nye kabler mellem Danmark og Tyskland skal styrke den eksport.

uffha@borsen.dk

Af Uffe Hansen, Hamburg

Mens den tyske omstilling af elproduktionen til vind og sol følger målsætningen, halter overgangen på varmeområdet markant efter.

Det kan danske virksomheder nyde godt af, vurderer **Jan Rispens**, adm. direktør for brancheorganisationen **Renewable Energy** i Hamburg, der blandt de 187 medlemmer har flere danske.

“Som tallene viser, er der meget potentiale på varmeområdet, hvor Tyskland halter efter. Vi kan uden tvivl lære

meget fra de danske erfaringer,” siger han.

Jan Rispens henviser til, at 33

Jan Rispens, adm. direktør, Renewable Energy Hamburg, PR-foto

pct. af elproduktionen i dag kommer fra vedvarende energi, hvor 2020-målet er 35 pct. For varme er andelen 11 pct.

“Specielt dansk knowhow inden for varme er interessant for Tyskland, og det vil danske virksomheder som eksempelvis **Logstor** og **Danfoss** kunne profitere af,” siger Jan Rispens.

Skruer op for varmen

Logstor, der fremstiller fjernvarmerør, har netop skruet op for det tyske marked med et nyt regionalt hovedsæde i Hamburg.

Jan Rispens forudser, at for-

bundsdagsvalget i september vil bane vej for, at Tyskland skruer op varmemarkedet.

Pres på regering

“Tyskland har et 2020-mål på klimaområdet, som landet ikke kan indfri, som det kører nu. Den næste regering, som bliver valgt i september, bliver nødt til at gøre noget, hvis den ikke skal møde kritik,” siger han.

Overordnet vil Tyskland skære 40 pct. af CO₂-udslippet i 2020 og 80-95 pct. i 2050.

Industrien skal øge brugen af el fra sol og vind til varme.

uffha@borsen.dk